

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE EXAMINA

I

RØNNE HØJERE REALSKOLE

I JUNI OG JULI 1891.

RØNNE.

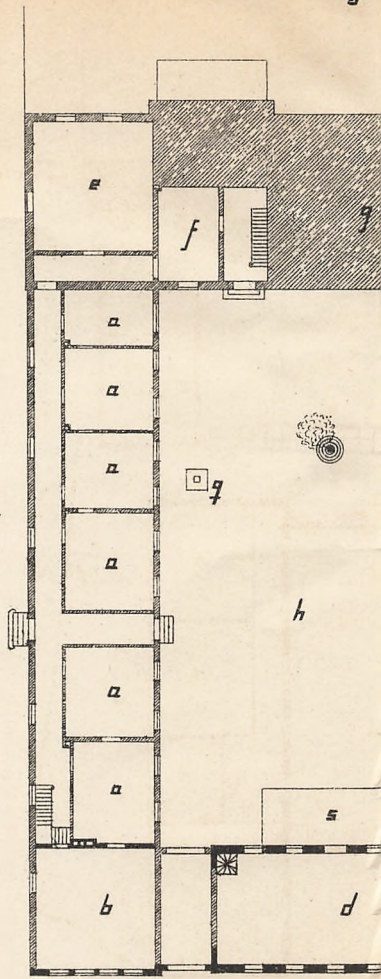
TRYKT I COLBERGS BOGTRYKKERI.

Rønne høje

Søborgstræde.

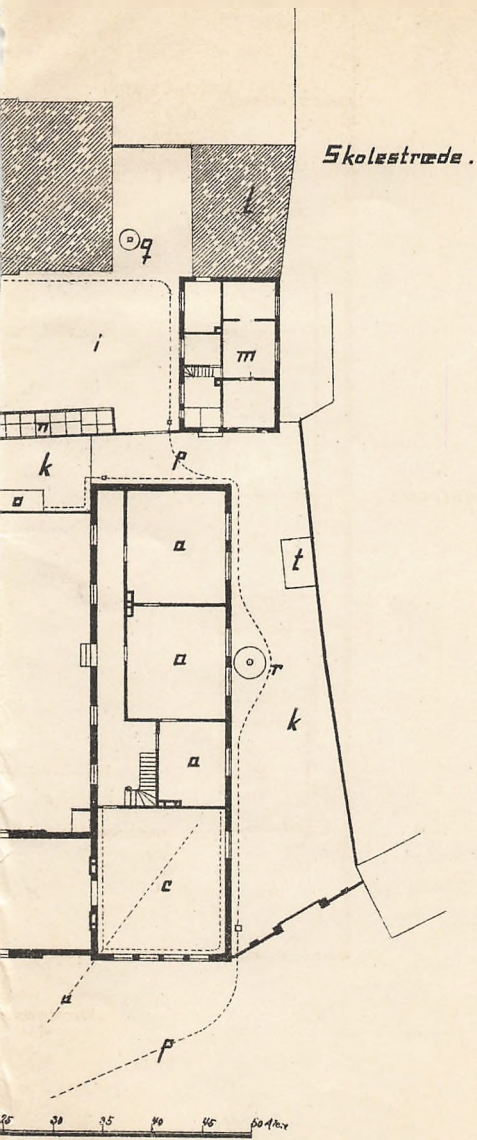
Storegade

Alene # 3211 5 10 15 20

Realskole.

- a. Klasseværelser.
- b. Klasse til Undervisning i Naturhistorie og Naturlære.
- c. Syngesal.
- d. Gymnastiksal.
- e. Bibliotek.
- f. Rektors Værelse.
- g. Rektorbolig.
- h. Skolegaard.
- i. Rektors Gaard.
- k. Baggaard.
- l. Brændehus til Rektorboligen.
- m. Pedelbolig.
- n. Latrinhus.
- o. Pissoir.
- p. Kloak.
- q. Vandpost.
- r. Regnvandscisterne.
- s. Udbygning med Glastag.
- t. Brændeskur.
- u. Drainrør.

Under b er Kælderrum til noget Brændsel og til Laboratorium.

Under c er Kælder til Brændsel o. a.

Ovenpaa de 2 Klasseværelser paa hver Side af Tværkorridoren i den gamle Skolebygning er indrettet 2 Klasseværelser.

Indbydelsesskrift

til

de offentlige Examina

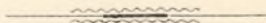
i

Rønne højere Realskole

Juni og Juli 1891.

INDHOLD:

Tilbygningen ved Skolen. Skoleefterretninger,
meddelte af C. G. Koefoed, Skolens Rektor.

RØNNE.

Trykt i Colbergs Bogtrykkeri.

1891.

Tilbygningen ved Skolen.

Skolens Lokale har i lang Tid trængt til en betydelig Udvidelse; den var bygget i Aaret 1864 med det Maal at give Plads for c. 50 Elever, medens den nu skal optage noget over det dobbelte Tal. Værelserne vare med Undtagelse af et eneste saa smaa, at de kun vanskelig kunde rumme Klasser paa c. 20 Disciple; dertil kom, at heller ikke Værelsernes Tal var stort nok, idet disse kun var 7, medens der paa Grund af Klassernes Deling i en studerende og en Realafdeling stundom kunde være Brug for indtil 10 Klasseværelser. Den evige Flytning og Ombytning af Værelser, som blev Følgen heraf, var i høj Grad generende og heller ikke i pædagogisk Henseende forsvarlig, fordi det var umuligt at vænne Disciplene til den Sans for Orden og ydre Hygge, som ogsaa bør være en af Skolens Opgaver; vel søgte vi nok at raade Bod herpaa ved at opføre et Par Klasser paa Loftet; men heller ikke dette vilde forslaa, og der var vedblivende ingen Plads for det i Skolen indordnede private Artiumskursus, der nu ved aarlige Bevillinger har bestaaet i 8 Aar og hvorfra der i disse Aar er udgaaet henved 30 Dimittender; dette har hidtil havt sit Lokale i et Rektorboligen tilhørende Loftsværelse, der paa Grund af sin Lavhed og Kulde var meget uhensigtsmæssigt baade i sanitær og økonomisk Henseende. Dertil kom, at Gymnastikinspektionen oftere udtalte, at Gymnastiklokalet var meget for lille baade

for Discipeltallet og for de Øvelser, som Gymnastikundervisningen nu om Stunder kræver. Da der saa i Vinteren 1889 ved et Dødsfald aabnede sig Lejlighed til at erhverve Nabohuset mod Syd, blev dette købt for 3000 Kr. i den Forudsætning, at man herved kunde opnaa en Udvidelse af Gymnastiklokalet og fremdeles ogsaa en Udvidelse af Klasseværelsernes Tal ved ovenpaa Gymnastiklokalet at opføre en Etage til Gaden. Ved nærmere Undersøgelse viste det sig imidlertid, at den gamle Bygning var for svag til at bære en saadan Etage, og at Opførelse af en hel ny Bygning i 2 Etager til Gaden vilde blive saa bekostelig, at den ikke kunde ventes gennemført. Imidlertid lykkedes det at erhverve endnu en Grund mod Syd, og Ministeriet gik saa ind paa den Byggeplan, som nu er udført, nemlig at forlænge Gymnastiklokalet til en Længde af 30 Alen og ved Siden deraf at opføre en ny Fløj mod Syd til Syngesal og 3 Klasseværelser. Der begæredes hertil paa Finanslovsforslaget for 1890—91 30,000 Kr., hvilket Forslag ved Behandlingen i Rigsdagen blev vedtaget paa alle de Stadier, hvortil Finanslovsforslaget naaede, og saaledes gik over paa Finansbevillingen for 1890—91. Saaledes som Skolebygningen nu er (se vedføjede Tegninger), har den foruden et stort Gymnastiklokale 13 større og mindre Klasseværelser, og ligeoverfor de mange Fordele, som denne Udvidelse byder os, er det kun en ringe Ulæmpe, at Skolen er fordelt i to ved Gaarden adskilte Bygninger. Det blev ved denne Forandring ogsaa muligt at opføre en passende Bolig for Skolens Pedel, der hidtil maatte bo i et usundt og meget indskrænket Kælderrum.

Bygningen er opført af herværende Tømmerfirma Dam & Olsen, medens Tilsynet er ført og Tegningen til Bygningens Hovedfacade til Gaden leveret af herværende Arkitekt M. Bidstrup.

Til de nye Lokaler maatte der naturligtvis ogsaa

anskaffes nyt Inventarium, og da det desuden maatte erkendes, at en stor Del af Skolens ældre Inventarium baade var i høj Grad brøstfældigt og ikke tidssvarende, blev der til Anskaffelse af nyt Inventar bevilget c. 3400 Kr.; heraf er dog alene anvendt 1235 Kr. til Anskaffelse af et Salonflygel til Brug ved Sangundervisningen.

Den hele Bekostning ved Forandringen har været 39860 Kr.; heraf er, som oven anført, anvendt 9400 Kr. til Indkøbet af Byggegrund og 3400 Kr. til Inventariet.

Uagtet det her omtalte Byggearbejde kun har været en Tilbygning af nogle nye Lokaler og en Reparation af de gamle, er dog Forskellen mellem Skolen i sin gamle og i sin nye Skikkelse saa stor, at den Dag, paa hvilken vi toge de nye Lokaler i Brug, maatte regnes for en Mærkedag i Skolens Historie, og det blev et naturligt Ønske at højtideligholde Dagen ved en lille Fest. Da der hertil var bevilget et Beløb, bestemtes Dagen til den 29de Maj. Hans Excellence Kultusminister Scavenius viste Skolen den Ære at være tilstede ved Festen, ligeledes Departementschef Asmussen, Kontorchef Stemann og Medlem af Undervisningsinspektionen Prof. Dr. Jul. Petersen. Kl. 1 samledes Skolens Lærere og Elever, de fremmede Gæster og en ret talrig Forsamling af Elevernes Forældre og andre i Skolens Gymnastiksal og den tilstødende Syngesal, hvorpaa Disciplene afsang følgende af Adjunkt Brøndsted forfattede Sang:

En frejdig Sang
 Med ægte Klang
 Skal hilse denne Dag.
 Læg Bog og Stil
 En Stund til Hvil
 Og hejs vor Skoles Flag!

VIII

Du røde Gaard
Nu smykket staar
Med Sundheds Glød paa Kind;
Thi sund og stærk
Paa dagligt Værk
Du ser med vagtsomt Sind.

Du Lærdom god
Af Sandheds Rod
Os gav til Livets Gavn;
Nu aabner du
Mer vidt endnu
For os din Lærer-Favn.

Den gamle Gaard
Som ny nu staar
Og smykket, glad og stærk.
Og frejdig Sang
Med ægte Klang
Hilser fuldbragte Værk.

Derefter besteg Pastor Christensen Talerstolen og udtalte omtrent følgende:

Det er da i en ny Tilbygning til den gamle Skole, at Indvielsens Ord skal føres i Overværelse af den ærede talrige Forsamling, hvortil i Dag har sluttet sig en sjælden Gjæst i Hs. Maj. betroede Undervisningsminister. Jeg beder dem venligst laane mig Øre og være lidt overbærende med, om jeg skulde blive temmelig vidtløftig, dels ligger det jo til de gamle, og saa har jeg, oprigtig talt, ogsaa en Del paa Hjerte, jeg gerne skulde havt sagt kønt og klart.

Saadan en Tilbygning kan forresten have sin Nød. Tidt og ofte maa den høre ilde, fordi den har fornægtet Aand og Stil i den gamle Bygning, nu og da kan den vel ogsaa faa Roes, fordi den ved noget ejendommeligt og karakteristisk har kastet Glans over den gamle. Og vi ville nu haabe, at denne Tilbygning maa kunne bejle til den Ære.

Men gaa vi, med Tanke paa Aand og Stil, fra Skolehuset til Skolegerningen under Husets Tag,

saa tror jeg at turde sige, at Skolen under dens nuværende, dygtige og kraftige stedlige Styrelse sætter en Ære i at fortsætte Undervisningen og nu den udvidede Undervisning i den Grundighedens Aand og Humanitetens Stil, hvori den blev ført af den forrige Rektor, der bevares i Skolens taknemlige Erindring som en from, fint dannet og ædel Personlighed.

Tilbygningen er naturligvis nærmest sket af det glædelige Hensyn, at Tilgangen til Skolen er voxet saa stærkt, at der maatte nye Klasserum til. Dette er jo saa meget glædeligere, jo mere Tilgangen tør ses som et Udtryk for, at Øens Befolkning har baade Syn for og Erfaring af, hvad Kundskaber er for en Stormagt, og hvilken Indflydelse grundig Dannelse har baade til at adle og smykke et Menneske og gøre det tjenstdygtigt i Folkelivet.

Men saa staar Tilbygningen ogsaa i Sammenhæng med, at der i vore Dage er i Undervisningen kommet noget Nyt til; Skolen har faaet en Tilbygning i et Skolefag, som kommer til altid større Ære. Vi mindes derom ved det Sted, hvor vi ere samlede, i Gymnastiksalen. Der er i det klassiske Spor tændt et Lys op over, at der til den fulde menneskelige Uddannelse ogsaa hører Legemsøvelse. Man har jo paa hele Aandens Omraade, paa Begrebernes som paa Bedrifternes, faaet Øjet op for Legemlighedens Betydning, for Herligheden ved det menneskelige Legeme i dets Kraft og Skønhed, Sundhed og Renhed. Man holder sig som lidt mere paa det Jævne, holder sig til Jorden og forstaar, at Aandskraften helst maa have et naturligt Grundlag i Legemskraften, at Livslysten og Livsmodet staar i Pagt med Blodet, som det ruller let og frit igennem Aarerne. Man har faaet Lyst til at være Herrer i sit eget Hus, i sit eget Legeme, have et brugbart Redskab for Aanden og et kraftigt Værge for sit og andres Liv, og har forstaaet, at skal man være Herrer og Høv-

dingen i Folkelivet til at byde, saa maa man være indøvet i at lyde med den Appel og Præcision, som just Gymnastikken kræver.

Som et godt Varsel om, at det skal lykkes Skolen her at give Ungdommen en smuk harmonisk Aands- og Legemsdannelse, tør vi saa maaske agte det, at Skolen i denne Tilbygning ogsaa har faaet sit Musikrum og et klangfuldt, tonerigt Flygel.

Som Skolen saaledes staar i et smukt Pietetsforhold til dens Fortid og har med den udvidede Undervisning til Studentereksamen optaget en større Opgave for dens nuværende Lærerkrafter, saa ligger der maaske ogsaa en Fremtid for dens Undervisning skjult deri, at der i Tilbygningen er et Klasserum ledigt med Tanke paa at bruges til Tegneskole. Der er nemlig i vore Dage paany opgaaet et Syn for, at den legemlige Kraft og Færdighed ikke skulde tages i Brug blot for Sportens, men være i Nyttens Tjeneste. Man vil med Husfliden og Sløjden slaa en Bro fra de højere Samfundslag til de lavere, slaa Bro fra Aandsværket til Haandværket, saa den fineste Aandsdannelse kan blive forenet med Færdighed i det grove Haandværk, den fremragende Livsstilling med den jævreste Syssel. Den Tanke er ikke groet paa klassisk Grund; der blev gjerne Haandværket — og bliver det maaske ofte endnu — agtet ringe, og det jo mere det forplumrede Luften, Rosenduftten om Herrerne i Aandens Rige, og jo mere det forstyrrede Skønhedslinjerne i Legemsbygningen. Men den Tanke er fostret i Oldtiden paa hellig Grund og har i Tømmermanden fra Nazaret og Teltmageren fra Tarsus straalende Forbilleder, og er i Klostrene baaret hele Middelalderen igennem. Fra et helt andet, fra et naturalistisk Stade blev Haandværket stærkt anbefalet i Evropa mod Slutningen af forrige Hundrebaar, og det er sagt, at mange Fyrster og Herrer, som bleve hjemløse og fredløse i deres Fædreland, maatte i fremmed Land bæres op

af Haandværket, Og vi staar i Tider, da frie og selvstændige Aandsmennesker maa helst være rejsefærdige, da det gælder ikke at gro fast i Stillingen, men gro ind i en fuld og fast Overbevisning, da det var godt at kunne i Nødsfald bæres op af sine Hænders Gerning. — Saa vil jeg da ønske, at ogsaa dette Fag maatte faa Indgang og Rum i denne Tilbygning.

I Slutningen af samme Hundredaar kom der et Løsen ind i Folkelivet, et Krav paa Menneskeret, som nu med Tordenbulder, i mangfoldig Pagt med Storm og Jordskjælv og Ild lyder hen over Folkene. Men samtidig med Retskravet i de fordringsfulde, som helst vil have, voxer der i Lys og Løn et Pligtkrav op i dem, som hellere vil give, kommer der en Lydhørhed frem for den stille, sagte Vind, for Kærlighedens Krav, ikke til andre, men til os selv. Vi staar jo her i et Herrehus, i en Planteskole for en Ungdom, der skal oplæres og opdrages til Tjener-Gerningen, til at være Folk og Menighed som bedst til Tjeneste, til at være ledende og styrende hver paa sin Post i Kærlighedens Tjeneste. Det er godt nok med hele den theoretiske og praktiske Dygtighed og Færdighed — den er fuldt fornøden nu til Dags, men den slaar ikke til. Der er kommet noget nyt til, der er rejst en Tilbygning i Spørgsmaalet til Høvdingeskaren: Kan Du elske?

Det kan nu og da se truende ud, se ud, som blev der pukket paa Ret med et Krav, saa urimelig stort, at det umulig kunde fyldestgøres uden at Samfundslegemet brydes. Og ganske vist, skal den bestaaende Samfundsorden bevares, synes det at bero paa, at Kærligheden, den altopofrende Menneskekærlighed kommer til Aabenbarelse i Kirke og Folk, ikke blot som Stormagten, men som Overmagten.

Men alle de rige Midler, som Folkeaanden i dens Løgame, Staten, har at raade over, formaar næppe at fyldestgøre det højkrævede Retskrav. Der bliver Brug

for en stærkere Aand i et fuldkomnere Legeme, for den Højestes Kraft, for Guddomskraften, som hedder Helligaanden, Kærlighedens og Sandhedens Aand i Herrens Menighed —, der bliver Brug for den Bøn:

„O Helligaand, som Pintsedag
gik naadig under lave Tag
ind i vort Hjertekammer,
og tænd der med din Luc mild
et Alterlys, en Offerild,
som himmelsk os opflammer“. —

Der bliver Brug for en Menneskekærlighed, der har sin Rod i Tro og Guds frygt og har sat sit Haab til Gud almægtigste, som gjorde Himlen og Jorden og Havet, og alle Ting derudi.

Saa ville vi da ønske til Gud, at der med Syn for Tidens Krav, for Menneskelivets timelige Herlighed og dets Endemaal i evig Salighed maa her i Skolen med from og god Vilje oplæres og opfostres en oplyst og varmblodig Ungdom, som bæres op af en Tro, der ikke blot er ren og klar i Læren, men virksom i Kærlighedén, og som er fuld af Ungdomshaabet om Sejrslykke for Lys og Liv i den standende Strid mellem Liv og Død, Lys og Mørke, Sandhed og Løgn, Menneskekærlighed og Egennytte.

Det give Gud!

Derefter gav Skolens Rektor en Meddelelse om Byggearbejdets Historie, som her er meddelt foran, og rettede en Tak til Hs. Ex. Ministeren og alle andre, der havde bidraget til Værkets Fuldendelse. Taleren ytrede dernæst, at han ved denne specielle Lejlighed ikke fandt Anledning til i Almindelighed at udtale sig om den forestaaende Reform i den højere Undervisning; han vilde hellere udtale sig om denne Skoles Maal, som ganske vist var blevet noget forandret siden dens Oprettelse i dens nuværende Skikkelse; som bekendt

blev den lærde Skole nedlagt i Aaret 1852 og i Stedet sattes en saakaldt højere Realskole, hvis Maal var den højere Realafgangsexamen og 1ste Del af den daværende Examen artium; men den højere Realafgangsexamen var senere afskaffet, nu var alle Realskolers Maal det samme, nemlig almindelig Forberedelsesexamen, og naar man tænkte paa det store Antal af dem, der fandt det nødvendigt at underkaste sig denne Examen, maatte det ogsaa findes naturligt, at ogsaa Øens andre Købstæder, hvis deres Evne strakte til, søgte at skaffe sig Skoler med Ret til at afholde almindelig Forberedelsesexamen; en saadan var allerede oprettet i Nexø. De studerende Klasser havde aldrig rigtig villet trives, og Grunden hertil var nærmest, at Eleverne skulde tilbringe de to sidste Aar af deres Skoleliv langt fra Hjemmet; dette var — selv med den ved Loven indrømmede fri Skolegang — kostbart, og mange Forældre syntes heller ikke om at sende deres Børn langt bort fra Hjemmet i en saa ung Alder. Herpaa var der vel raadet Bod ved Opretelsen af det private Artiumskursus for 8 Aar siden; men det var uheldigt, at Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt Skolen atter skulde blive en fuldstændig lærd Skole, trak saa længe ud. Som Forholdene nu vare maatte Skolens Maal være at være Realskole for denne ganske vist ret folkerige Købstad og den Del af Øen, som havde nærmest til denne, og saa at være studerende Skole for hele Øen; men for at den ret kunde virke til dette sidste Maal, vilde det være ønskeligt, at dens Stilling blev fast og ikke afhængig af aarlig gentagne Bevillinger paa Finansloven; Taleren vilde ret ønske, at dette Maal maatte naaes, saa vist som han ganske sikkert troede, at dette ikke vilde medføre større Udgift, end der nu udrededes af Stat og Kommuner.

Rektor sluttede med en Formaning til Skolens Disciple om saavel at vise Flid og god Opførsel som

XIV

ogsaa ved Orden og Varsomhed at værne om den Bygning og det Bohave, som Staten saa rundhaandet havde skænket dem.

Derefter blev afsunget følgende Sang, ligeledes af Adjunkt Brøndsted:

    Lover Herren! Uden Gud
    Intet Varigt kan udrettes;
    Enc Han kan give Bud,
    Hvad skal bygges, hvad skal slettes.
    Byg vor Gerning, Herre kære!
    Byg den, højn den, til din Ære!

    Byg i Unges Hjerter smukt
    Højt og fast et Sandheds Tempel,
    Tæt mod Løgnens Storme luket,
    Stilen ren, med Skønheds Stempel;
    Som kan Hjærtets Skatte værne:
    Tro og Gudsfrygt, Livets Kærne!

Kl. 4 afholdtes en Middag for de tilrejsende Gæster, Skolens Lærere og flere indbudne Herrer, og om Aftenen var der Bal for Skolens Disciple, hvori ogsaa de indbudne Herrer og deres Damer deltog.

Skoleefterretninger.

I. Examina 1890.

a. Afgangsexamen for studerende Disciple af sproglig-historisk Retning.

Til denne Examen indstillede sig følgende 4 Elever, som vare forberedte i Skolens Artiumskursus:

1. *Thorvald Bohn Kofoed.* 2. *Otto Peter Madsen.*
3. *Claus Alfred Mortensen.* 4. *Christian Frederik Olivarius.* De havde alle underkastet sig 4de Klasses Hovedexamen her ved Skolen i Sommeren 1888.

Prøverne afholdtes skriftlig den 10de og 11te Juni og mundtlig i Dagene fra den 7de til den 11te Juli; i Bedømmelsen deltog Medlem af Undervisningsinspektionen Prof. Dr. *Gertz*, R. af D. (Dansk, Fransk, Engelsk, Historie, Latin, Græsk) og Cand. mag. *Meier* (Naturlære). Om Udfaldet se S. 4.

b. 4de Klasses Hovedexamen af begge Retninger.

1. *Christian Bohn Christiansen*, Søn af afdøde Konsul og Købmand C. i Svaneke, f. den 15de November 1872, optagen i Skolens 2den Fællesklasse den 19de August 1884. Math.-naturv.

2. *Peter Thomas Jakob Funch*, Søn af fhv. Gaard-ejer, Fæstemand F. i Rønne, Dbm., f. d. 23de Oktober 1873, optagen i 2den Fælleskl. den 19de August 1885. Spr. hist.

3. *Axel Christian Ludvig Marcussen-Schack*, Søn af Sognepræst til Thistrup i Jylland M.-S., f. d. 14de Juni 1873, opt. i 1ste st. Kl. den 19de August 1886. Spr. hist.

Afgangsexamen af sproglig-historisk Retning.

Navne	Moders- maalet fri bunden		Dansk Lit.hist. Oldnord.	Fransk, dobbelt	Engelsk eller Tysk	Historie, dobbelt	Latin, skriftlig	Latin, læst	Latin, ikke læst	Græsk, dobbelt	Naturl.	Points	Hovedkarakter
Kofod	mg	mg+	ug÷	mg+	ug	ug÷	mg	mg+	ug÷	ug÷	ug	105	1ste K. m. Udm.
Madsen	mg	mg÷	ug÷	ug÷	mg+	ug÷	mg+	ug÷	mg+	ug÷	ug	105	1ste K. m. Udm.
Mortensen	g	mg÷	mg+	g+	mg÷	mg÷	g	ug÷	mg	mg÷	g÷	85	1ste Karakter
Olivarius	g+	g÷	mg	g+	mg	g	tg+	g	g÷	mg÷	mg+	76	2den Karakter

4de Klasses Hovedexamen af begge Retninger.

Navne	Udarb. i Modersm.	Tysk	Fransk	Latin, dobbelt	Historie	Geografi	Natur- historie	Arithm.	Geometri	Græsk	Naturl.	Points	Points i Afgangsf.
Christiansen	mg÷	mg	mg	g+	g+	g	mg÷	mdl	md+		g	42	30
Funch	g	g÷	mg	g+	g+	g+	g÷	g	g	mg		59	23
Schack	mg÷		g		g+	mg÷	tg	md÷	md÷	g+			
Thorsen	mg÷	mg÷	mg	g+	mg+	mg+	ug÷	mg÷	mg÷	mg+		73	34
Ørsleff	g	g÷	g÷	tg+	mg÷	g	ug÷	tg+	tg+	g+		46	21

Almindelig Forberedelsesexamen.

Navne	Modersm., dobbel, skriftlig	Modersm., dobbel, mundtlig	Engelsk, dobbel	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Regning	Arithmetik	Geometri	Naturhist.	Naturlære	Orden	Points	Points i Modersm.
Bidstrup	g+	mg÷	mg+	g÷	g+	g	mg+	g	mg+	g+	mg	mg	mg+	98	24
Christiansen	g÷	g+	g	tg	g	tg	g	mdl	md+	tg÷	mg÷	mg+	mg	48	19
Gad	tg+	mg÷	g+	tg+	g	mg÷	g+	mdl	tg÷	md+	tg	g+	mg	49	17
Hjorth	mg	mg	mg	mg÷	mg+	ug	ug	ug	mg	ug	ug÷	ug	ug÷	118	28
Kofod, C.	mg+	mg+	mg+	mg	mg+	ug÷	mg	g+	mg	g+	mg	mg+	mg+	113	29
Kofod, H.	g+	mg	mg	mg÷	g÷	mg	mg÷	ug÷	g+	ug	tg+	ug÷	mg	100	25
Krauss	g+	g+	g+	g÷	g	g	g	mdl	tg÷	tg+	g	mg+	mg	66	23
Lund	g+	mg	mg	mg+	mg+	ug÷	mg+	g+	mg	mg÷	mg÷	mg+	mg	108	25

4. *Valdemar Peter Thorsen*, Søn af Dampskibsfører i Rønne J. P. Th., Dbm., født den 2den Marts 1875, opt. i Skolens 1ste Fælleskl. den 19de August 1884. Spr. hist.

5. *Georg Ørsleff*, Søn af Agent Ørsleff i Rønne, f. den 21de Juli 1872, opt. i 1ste Fælleskl. den 19de August 1882.

Examen afholdtes skriftlig fra 10de til 12te Juni og mundtlig fra 1ste til 11te Juli; i Bedømmelsen deltog Prof. *Gertz* (Tysk, Latin), Cand. mag. *Meier* (Matematik, Naturlære) og desuden følgende indbudne Herre: Oberstløjtnant *Andresen* (Fransk), Toldinspektør *Christensen* (Historie, Geografi), Apotheker *Fischer* (Naturhistorie) og Pastor *Hasle* (Græsk).

Om Udfaldet se S. 4.

Efter Examen optoges Nr. 2 og 3 i Kursus'et, de andre udgik.

c. Almindelig Forberedelsesexamen.

1. *Hans Didrik Bidstrup*, Søn af Malermester J. B. i Rønne, f. den 27de August 1874, opt. i Skolens 1ste Fælleskl. den 19de August 1884.

2. *Thorvald Christiansen*, Søn af Gaardejer C. i Nyker Sogn, f. den 21de Januar 1874, opt. i 1ste Fælleskl. den 19de August 1884.

3. *Lorentz Søndal Gad*, Søn af Bryggeriejer G. i Rønne, f. den 28de November 1874, opt. i 1ste Fælleskl. den 19de August 1884.

4. *Mathias Peter Hjorth*, Søn af Drejermester H. i Rønne, f. den 10de Maj 1874, opt. i 2den Fælleskl. den 19de August 1884.

5. *Carl Kofoed*, Søn af Kapitajn K. til Lauegaard i Aaker, født den 1ste December 1873, opt. i 1ste Fælleskl. den 19de August 1884.

6. *Hans Kofoed*, Søn af Avlsbruger K. i Rønne, f. den 17de September 1874, opt. i 1ste Fælleskl. den 19de August 1884.

7. *Herwarth Guido Robert Krauss*, Søn af Ingeniør K. i Knudsker Sogn, f. den 14de Oktober 1873, opt. i 1ste Fælleskl. den 19de August 1884.

8. *Jens Christian Lund*, Søn af Avlsbruger L. i Rønne, f. den 25de Januar 1873, opt. i 1ste Fælleskl. den 19de August 1884.

Examen afholdtes i de samme Dage som 4de Klasses Hovedexamen; i Bedømmelsen deltog Prof. *Gertz* (Dansk, Engelsk, Tysk) og Cand. mag. *Meier* (Mathematik, Naturlære) samt følgende indbudne Herre: Oberstløjtnant *Andresen* (Fransk), Toldinspektør *Christensen* (Geografi), Apotheker *Fischer* (Naturhistorie) og Amtsforvalter *Weidemann* (Historie).

Om Udfaldet se S. 5.

d. Latinprøve for Farmaceuter.

Til denne Prøve indstillede sig den 19de December *K. Jespersen* (Alm. Forb.ex. her ved Skolen 1889) og *H. G. R. Krauss* (Alm. Forb.ex. 1890); de bleve examinerede af Rektor med Adj. *Brøndsted* som Meddommer og fik henholdsvis Karakteren g. og mg.

e. Skolens aarlige Hovedexamen

afholdtes i de samme Dage som Afgangsprøverne. I Bedømmelsen viste følgende Herrer Skolen den Velvilje at deltage: Oberstløjtnant *Andresen*, Pastor *Christensen*, Cand. polyt. *Fagerlund*, Apotheker *Fischer*, Pastor *Hasle*, Kammerherre *Holten*, Forstkandidat *Jespersen*, Stud. polit. *M. Koefoed*, Kapitajn *L. Kofod*, Lærer *O. Kofod*, Landinspektør *Lund*, Byfoged *Olivarius*, Herredsfoged *Petersen*.

De af Ministeriet tilsendte Opgaver vare følgende:

a. Afgangsexamen for Studerende.

1. Modersmaalet.

Bunden Opgave: Om den Litteratur, som Reformationsbevægelsen fremkaldte i Danmark.

Fri Opgave: Om Sports Betydning for de unges legemlige og aandelige Udvikling.

2. Latinsk Version.

Geometriæ¹⁾ studio non sine causa summi viri multum operæ dederunt. Nam cum sit hæc scientia divisa in numeros atque formas, numerorum quidem notitia non oratori modo, sed cuicumque saltem primis litteris erudito necessaria est. In causis vero vel frequentissime versari solet; in quibus orator si circa summarum computationem²⁾ trepidat, judicatur indoctus. Illa vero pars, quæ ad formas pertinet, et ipsa quidem cadit frequenter in causas (nam de terminis mensurisque sunt lites), sed habet majorem quandam aliam cum arte oratoria cognationem. Jam primum ordo est geometriæ necessarius: nonne etiam eloquentiæ? Ex prioribus geometria probat insequentia, ex certis incerta: nonne idem in dicendo facinus? Denique probationum quæ sunt potentissimæ, lineares³⁾ vulgo dicuntur: quid autem magis oratio quam probationem petit? Falsa quoque veris similia geometrica ratione deprehenduntur. Nam quis non ita proponenti credat: „quorum locorum extremæ lineæ eadem mensuram habent, eorum spatium quoque, quod his lineis continetur, par sit necesse est?“ At id falsum est; nam plurimum refert, cujus sit formæ ille circuitus, meritoque reprehensi sunt a geometris historici, qui magnitudinem insularum satis significari navigationis ambitu crediderunt. Quid, quod se eadem geometria tollit ad rationem usque mundi? in qua, cum siderum certos constitutosque cursus numeris docet, discimus, nihil esse inordinatum atque fortuitum; quod ipsum nonnumquam pertinere ad oratorem potest. An vero, cum Pericles Athenienses, solis obscuratione territos, redditis ejus rei causis metu liberavit, aut cum Sulpicius ille Gallus in exercitu L. Pauli de lunæ defectione disseruit, ne velut prodigio divinitus facto militum animi terrerentur, non videntur usi esse oratoris officio? Quod si Nicias in Sicilia scisset, non eodem confusus metu pulcherrimum Atheniensium exercitum perdidisset; sicut Dion, cum ad destruendam Dionysii tyrannidem venit, non est tali casu deterritus.

¹⁾ Geometria: a) Mathematik; b) (specielt) Geometri. —
²⁾ computatio: Beregning. — ³⁾ linearis: geometrisk.

3. Fransk Stil.

Den 25de Novbr. 885 viste 30000 Normanner sig for Paris om Bord paa¹⁾ 700 Skibe. Efter at have plyndret Paris tre Gange, gjorde de Regning paa for fjerde Gang at komme derind uden Modstand. Men de fandt Staden befæstet og Floden spærret af to Træbroer, som to svære Taarne beskyttede. Grev Eudes og Biskoppen af Paris, Goslin, havde indsluttet sig paa Øen i Seinen med alle Egnens tapreste Folk²⁾, og de opmuntrede Indbyggerne til at kæmpe paa Liv og Død³⁾ i Steden for at lade sig slæbe bort i Trældom af Barbarerne. I to Dage stormede Normannerne det Taarn, som man havde bygget paa den store Bro, men bleve kastede tilbage. Nogle Uger efter begyndte Fjenderne Angrebet igen; men deres Krigsmaskiner bleve sønderlaæde af de belejredes, og alle deres Anstrængelser vare forgæves. En Stigning af Seinen kom dem da til Hjælp, bortrev en Del af den lille Bro og afskar⁴⁾ Taarnet fra Øen. Tolv Mænd forsvarede sig der en hel Dag, indtil Normannerne satte Ild paa Taarnet. Uagtet de tolv tapre Mænd maatte overgive sig, tabte Pariserne ikke Modet. Det lykkedes hverken Hungersnøden eller Fjendernes Vaaben at overvinde deres Modstand. I Oktober, efter elleve Maaneders Belejring, viste Kejser Karl den Tykke sig endelig med en talrig Hær. Men den fejge Mand gav Barbarerne Penge samt Tilladelse til at overvintre i Burgund og plyndre dette Land i Ro og Mag.

¹⁾ om Bord paa: montés sur. ²⁾ Folk: gens. ³⁾ paa Liv og Død: à outrance. ⁴⁾ afskære: isoler. — Alle Talord skrives med Bogstaver.

b. 4de Klassens Hovedexamen og almindelig Forberedelsesexamen.

1. Modersmaalet.

Hvilket Land jeg helst vilde se, og hvorfor.

2. Latinsk Stil.

Af Cæsars Skrift¹⁾ om Gallerkrigen se vi, hvor tapper og krigerisk en Nation Gallerne vare. Samme Steds have vi læst,

at de fordum have boet mellem Oceanet og Rhinen og Alperne. Da disse Lande ikke kunde rumme²⁾ deres uhyre Mængde, drog 300,000 Mennesker ud for at søge nye Boliger³⁾. En stor Del af dem nedsatte sig i Italien, hvor de i Aaret 390 f. Chr. erobrede og afbrændte Rom. Andre førte, efter at have betvunget Pannonien, i mange Aar Krige med Naboerne. Hos disse var Frygten for Gallernes Navn saa stor, at man købte Fred af dem for store Pengesummer. Kong Ptolemæus af Macedonien var den eneste, som ikke blev forskrækket, da han hørte om Gallernes Ankomst. Han vovede endog at gaa dem i Møde med en lille Hær. Et Gesandtskab fra Dardanerne⁴⁾, som tilbøde ham Hjælpetropper, afviste⁵⁾ han overmodigt, idet han sagde, at han til Soldater havde Sønner af dem, som havde tjent under Kong Alexander og gennemvandre⁶⁾ hele Asien som Sejrherre; det var ude med⁷⁾ Macedonien, dersom saadanne Mænd nu trængte til Dardanernes Hjælp. Faa Dage efter leveres Slaget mellem Macedonerne og Gallerne; hine overvindes og nedsables. Efter at Ptolemæus var bleven tagen til Fange haardt saaret, blev hans Hoved afhugget⁸⁾ og baaret omkring over hele Slaglinien, fæstet til⁹⁾ en Lanse. Faa af Macedonerne frelste sig ved Flugt.

1) Skrift = liber (her i Pluralis). 2) at kunne rumme = capere. 3) Bolig = sedes. 4) en Dardaner = Dardanus. 5) at afvise = spernere. 6) at gennemvandre = peragrare. 7) det er ude med = actum est de. 8) at afhugge = amputare. 9) at fæste til = affigere.

3. Engelsk Version.

Farmer Harley's sheep always used a certain path through a thicket when evening came and they left the downs¹⁾ for home. There might have been easier ways, but these sheep had gone by that path for ten years or more, and sheep like nothing so well as doing the same thing over and over again; and when the leader of the flock does a thing, all the rest of the flock must do the same thing after him. Now it happened that one morning, while the sheep were quietly grazing on the down, a sea-gull²⁾, searching for a place to make a nest, came upon³⁾ the very thicket which the sheep used to cross and made her nest there on the ground. But this spot was directly in the sheeps' path, and when they came trotting home that evening in a long file⁴⁾, crowding⁵⁾ each other as sheep will do, the leading sheep was almost over the brooding⁶⁾ gull before he saw it. He might have trodden on it, not

knowing what it was, but the gull did not choose to be put out of the way in such a manner, and therefore she half rose, spreading her broad wings, flapping⁷⁾ them violently and squeaking⁸⁾ like a half-stifled⁹⁾ locomotive whistle. No rightminded¹⁰⁾ sheep would have trodden on a thing that acted like that, so the leading sheep jumped over the angry gull, and all the following sheep did the same. But, what is still more curious: the same game was repeated every following morning and evening for more than three weeks; the sheep would not give up their usual path, nor would the gull leave her nest as long as she was brooding.

1) down, Bakke. — 2) (sea-) gull, Maage. — 3) to come upon, at støde paa. — 4) file, Række. — 5) to crowd, at presse paa. — 6) to brood, at ruge. — 7) to flap, at baske med. — 8) to squeak, at pibe. — 9) to stifle, at kvæle. — 10) rightminded, retsindig.

4. Arithmetik.

1. Find x og y af Ligningerne

$$\frac{5}{3x} - \frac{4}{9y} = 9 \text{ og } 27xy = -1.$$

2. En Mand laaner i en Bank 60000 Kr., og efter et Aars Forløb betaler han 3150 Kr. i Rente. Det næste Aar foretrækker han at betale Renten i maanedlige Terminer; hvor meget har han da at betale hver Maaned, naar der skal tages Hensyn til Rentens Rente?

3. En Landmand brugte 5 Aar i Træk hvert Aar det samme Kvantum Korn til Udsæd; og i de 4 sidste Aar høstede han hvert Aar halv saa mange Fold som i det nærmest foregaaende. Hvor mange Fold høstede han det første Aar, naar han i alle 5 Aar tilsammen høstede $6\frac{1}{2}$ Gange saa meget Korn, som han i det hele havde saet?

Ved n Fold skal forstaas n Gange Udsæden.

5. Geometri.

1. En Hest er tøjret i Kanten af en cirkelformet Eng, og Tøjret er lige saa langt som Cirkelens Radius. Bevis, at Arealet af den Del af Engen, som Hesten kan afgræsse, udgør mindre end 40 pro cent af hele Engens Areal.

2. To Cirkler, der skære hinanden i P og Q , røre en Vinkels Ben; den enes Røringspunkter med Vinkelbenene be-

tegnes ved A og A_1 , den andens ved B og B_1 , saaledes at A og B ligge paa samme Vinkelben. Bevis, at Linjen PQ 's Forlængelser gaa gennem Midtpunkterne af AB og A_1B_1 , samt at AA_1 , BB_1 og PQ ere parallelle.

3. Konstruer en Rhombe, i hvilken den ene Diagonal er lig med Rhombens Side, naar der er givet to Punkter A og B , gennem hvilke denne Diagonal skal gaa, og et af den anden Diagonals Endepunkter skal ligge i et tredje givet Punkt C .

6. Praktisk Regning.

1. A køber d. 18 Oktober 10 Obligationer, der hver lyder paa 100 Kr., hvoraf der svares 4 Procent aarlig Rente af deres paalydende Værdi, til Kurs $95\frac{1}{3}$ (o: han betaler $95\frac{1}{3}$ Kr. for 100 Kr. i Obligationer), og 12 Obligationer, der hver lyder paa 200 Kr., hvoraf svares $3\frac{3}{5}$ Procent aarlig Rente, til Kurs $92\frac{2}{3}$. Hvor meget skal han betale, naar han foruden Købesummen skal betale Renter (simpel Rente) af Obligationerne fra nærmest foregaaende 11 Juni til den Dag, han købte dem? De nævnte Dage regnes ikke med, og hver Maaned regnes for 30 Dage, og altsaa Aaret for 360 Dage.

2. Af 2 Metalblokke, der have Form af Tærninger, hvis Kanter ere givne, a Fod og b Fod, skal ved Sammensmeltning daannes en Kugle. Hvor stor bliver dennes Radius og hvor stor dens Vægt, naar der gives, at Metallets Vægtfylde er c og 1 Kubikfod Vand vejer d Pd.?

Ekspl. $a = 1,2384$, $b = 0,7536$, $c = 11,34$, $d = 61,8317$.

Tærningens Kubikindhold er k^3 , hvor k betegner Kanten, og Kuglens $\frac{4}{3} \pi r^3$.

II. Disciplene.

Ved Udgivelsen af forrige Aars Program var Discipeltallet 104; af disse blev før Examen udmeldt 1 (*K. E. Samson* IR); efter Examen udgik med fuldendt Afgangsprøve 12 (4 med 4de Kl. Hovedexamen, 8 med alm. Forberedelsesexamen); strax efter Examen udmeldtes *H. Gammerath* (IIF) og *C. Gammerath*

(IF). Ved Skoleaarets Begyndelse optoges 13 og senere 5. I Løbet af Aaret ere udmeldte: *Th. E. Kofod* (IVR), *L. N. Sommer*, *I. O. Andersen* (IIIR), *N. P. Rasch*, *T. I. P. Hansen*, *I. V. Andersen* (IIR), *A. Sonne*, *A. Knudsen* (IR). Efter denne Af- og Tilgang har Skolen ved Programmets Afslutning 99 Disciple, fordelte i Klasserne, som nedenstaaende Fortegnelse udviser.

IVS.

E. Jespersen.	1.	1.	2.	2.	1.	1.
H. K. Lohmann.	2.	3.	3.	3.	4.	4.
C. V. Th. Nielsen.	3.	2.	1.	1.	2.	2.
F. A. F. Høst.	4.	4.	4.	4.	3.	3.
A. P. Lund.	5.	5.	5.	5.	10.	5.
A. C. L. M. Schack.	6.	6.	10.	6.	5.	6.
E. Olivarius.	7.	10.	6.	8.	6.	8.
O. Bille.	8.	7.	7.	7.	7.	7.
L. P. Olsen.	9.	9.	9.	9.	9.	9.
L. C. Blom.	10.	8.	8.	10.	8.	10.
H. Tobiassen.	11.	11.	11.	11.	11.	11.
H. E. Schjørring.	—	—	—	—	—	—

(Fuldm. S., Nexø.)

IVR.

H. Westh.	1.	3.	2.	4.	4.	2.
E. Westh.	2.	2.	3.	2.	3.	1.
K. Didriksen.	3.	4.	4.	1.	1.	3.
C. P. C. D. Kofod.	4.	5.	5.	5.	5.	4.
[Th. E. Kofod.	—	1.	3.	2.	—	—

IIIS.

S. Olivarius.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
V. Selchau.	2.	2.	2.	2.	2.	2.
M. Smidt.	3.	3.	3.	3.	3.	3.
J. Rønne.	4.	4.	4.	4.	4.	4.
A. Kløcker.	5.	8.	6.	5.	7.	7.
V. Thorsen.	6.	5.	5.	6.	6.	5.
O. Brønnicke.	7.	7.	8.	8.	8.	8.

A. Olsen.	8. 6. 7. 7. 5. 6.
J. Ejlertsen.	9. 9. 9. 9. 9. 9.

IIR.

V. Müller.	1. 1. 1. 1. 1. 1.
C. Scheibye.	2. 2. 2. 2. 3. 3.
O. Thorsen.	3. 4. 3. 3. 2. 2.
J. Westh.	4. 3. 4. 4. 6. 5.
H. Jørgensen.	5. 7. 6. 6. 4. 6.
A. Andersen.	6. 6. 8. 7. 7. 7.
C. Jensen.	7. 5. 5. 5. 5. 4.
[L. Sommer.	8. 8. 9. — — —]
[O. Andersen.	— — 7. 8. 8. —]

IIS.

M. Kofod.	1. 1. 2. 2. 1. 1.
A. Bech.	2. 2. 1. 1. 2. 2.
H. Bjørnsen.	3. 3. 5. 4. 5. 4.
J. Olsen.	4. 4. 4. 5. 4. 5.
E. Olsen.	5. 5. 3. 3. 3. 3.
J. Kløcker.	6. 6. 6. 6. 6. 6.
H. Ambrosen.	7. 7. 7. 7. 7. 7.

IIR.

H. P. Kofod.	1. 1. 1. 1. 1. 1.
J. Christensen.	2. 4. 4. 3. 2. 2.
H. Hjorth.	3. 2. 2. 2. 3. 3.
K. Petersen.	4. 3. 3. 4. 4. 4.
Th. Sommer.	5. 5. 5. 5. 5. 5.
F. Hansen.	6. 6. 6. 7. 6. 7.
A. Balsløw.	7. 7. 7. 6. 7. 6.
[N. Rasch.	8. 9. 9. 10. 9. —]
[Th. Hansen.	9. 11. 10. 9. 11. —]
E. Colberg.	10. 8. 8. 8. 8. 8.
[V. Andersen.	11. 10. 11. 11. 10. —]

IS.

I. Kure.	1. 1. 1. 1. 1. 1.
J. Carstensen.	2. 3. 2. 2. 2. 2.
G. Rønne.	3. 2. 3. 3. 3. 3.

E. Gad.	4. 4. 4. 4. 4. 4.
H. Bidstrup.	5. 5. 5. 5. 5. 5.
M. Mogensen.	6. 6. 6. 6. 6. 6.
V. Platen.	7. 7. 7. 7. 8. 7.
H. Kofod.	8. 8. 8. 8. 7. 8.
C. Vissing.	9. 10. 10. 10. 10. 10.
C. Espersen.	10. 9. 9. 9. 9. 9.

IR.

A. Kofod.	1. 1. 1. 1. 1. 1.
O. Tranberg.	2. 3. 2. 3. 4. 3.
A. Sejer.	3. 8. 6. 4. 2. 2.
A. Müller.	4. 7. 3. 2. 6. 5.
A. Larsen.	5. 4. 4. 5. 5. 6.
[A. Sonne.	6. 2. 5. 7. 7. —]
O. Balsløw.	7. 5. 8. 8. 3. 4.
F. Harboe.	8. 10. 10. 9. 10. 7.
[A. Knudsen.	9. 9. 11. 11. 11. —]
C. Hansen.	10. 6. 7. 6. 8. 8.
S. Petersen.	11. 11. 9. 10. 9. 9.

IIF.

E. Jeppesen.	1. 1. 1. 1. 2. 1.
E. Larsen.	2. 2. 2. 2. 1. 2.
O. Selchau.	3. 3. 3. 3. 3. 3.
C. Kalkau.	4. 4. 4. 4. 5. 6.
(Proprietær K., Gundesøgaard pr. Roeskilde).	
A. Kofod.	5. 5. 5. 6. 7. 5.
C. Andersen.	6. 6. 7. 8. 10. 7.
	(Gartner A., Rønne).
Th. Kofod.	7. 7. 6. 5. 4. 4.
H. Kofod.	8. 9. 8. 7. 6. 8.
H. Grønberg.	9. 8. 9. 10. 9. 9.
	(Tømmermester G., Rønne).
S. Brønnicke.	10. 10. 11. 9. 8. 10.
V. Rømer.	11. 12. 12. 11. 12. 11.
A. Andersen.	12. 13. 13. 15. 15. 14.
A. Haslund.	13. 11. 10. 12. 11. 12.
F. Tofte.	14. 15. 15. 13. 14. 15.

J. Ejlertsen.	15. 14. 14. 14. 13. 13.
M. Espersen.	16. 16. 16. 16. 16. 16.
<i>IF.</i>	
S. Larsen.	1. 1. 1. 1. 1. 1.
	(Fuldmægtig L., Rønne).
I. Kure.	2. 2. 2. 2. 2. 2.
	(Arbejdsmand K., Rønne).
C. Kofod.	3. 3. 4. 3. 3. 3.
	(Gaardejer K., Nyker).
N. Holm.	4. 4. 6. 4. 4. 5.
	(Fisker F. H., Rønne).
J. Kofod.	5. 5. 3. 9. 5. 6.
	(afd. Strømbetjent K., København).
K. Tholander.	6. 8. 10. 7. 11. 11.
	(Fabrikant Th., Rønne).
P. Gad.	7. 7. 7. 6. 8. 4.
	(Brygger G., Rønne).
H. Bidstrup.	8. 9. 15. 14. 14. 12.
	(Konsul B., Rønne).
E. Paulsen.	9. 6. 8. 8. 6. 7.
C. Bistrup.	10. 14. 13. 16. 15. 16.
E. Holm.	11. 13. 12. 12. 9. 10.
	(Købmand H., Rønne).
C. Petersen.	12. 12. 9. 11. 10. 14.
	(afd. Prokurator P., Rønne).
H. Sonne.	13. 10. 5. 5. 7. 9.
A. Lambrecht.	14. 11. 11. 10. 13. 8.
	(Gaardejer L., Klemens).
A. Petersen.	15. 15. 14. 13. 12. 13.
J. E. Olsen.	— — — 15. 16. 17.
	(Gaardejer O., Aaker).
R. C. H. Jørgensen.	— — — — 15.
	(Transl. J., Rønne).

Artiumskursus'et.

- VI Kl.* 1. G. C. Bjørnsen. 2. V. Olivarius. 3.
P. Stibolt. 4. A. Westh. 5. H. Hasle.
V Kl. 1. V. Thorsen. 2. P. Funch.

Af disse Elever indstille Nr. 1—4 af VI Kl. sig i Sommer til Afgangsexamen af sproglig-historisk Retning; Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 og 12 af IV stud. Kl. indstille sig til IV Kl. Hovedexamen og Nr. 1—3 af IV Realkl. til alm. Forberedelsesexamen.

Nr. 8, 9 og 11 af IV stud. Kl. have paa Grund af Sygdom ikke kunnet indstille sig til Examen i den ordinære Tid og have faaet Ministeriets Tilladelse til at indstille sig til en extraordinær Examen i September Maaned.

III. Undervisningen.

Fagene.	VI V		IV		III		II		I		II		I		Sum eft. Fradrag af fælles Timer
	Kur-	sus'tet	S.	R.	S.	R.	S.	R.	S.	R.	F.	F.	F.	F.	
Dansk og d. Stil	2		2	4	2	4	2		3		4		5		20
Latin og l. Stil	8		7		7		7		6						27
Græsk	2	4	2	5		5									10
Oldnordisk ...	1	2													
Tysk			2	1	2	1	2	1	2	1	4		3		19
Fransk	3	3	2		3		3		3		3				14
Engelsk	2	2		3		4		4		3					14
Religion	1				2		2		2		2		3		11
Historie	3		2	3	2		3		2		4		2		18
Geografi			2		1		2		2		2		2		11
Arithmetik .)															
Geometri ...)			6		4		4		4						
Regning				1		1	1	1	1	1	4		4		32
Geom. Tegn..				1		2									3
Naturhistorie.			2		2		2		2		2		1		9
Naturalære....	3	3		3		2									5
Skrivning							1		2		3		4		10
Tegning							1	1	1	1	2		2		8
Sang			2		2		2		2		2		2		3
Gymnastik ...	4		4		4		4		4		4		4		12
I alt	33	34	36	36	36	36	36	36	36	36	36		32		230

Undervisningen har været fordelt mellem Lærerne saaledes:

Rektor <i>Koefoed</i> : Latin i IV og I st. Kl.....	14 T.
Adjunkt <i>Andersen</i> : Matematik og Regning i IV, II og IIF, geom. Tegning i IVR, Na- turlære i IIIR, Dansk i IIF, Historie i IF, Skrivning i II	29 —
Adjunkt <i>Selchau</i> : Græsk og Fransk	24 —
Adjunkt <i>Ølgaard</i> : Dansk i IV, III, IF, Reli- gion i III og II, Historie i IVR, III, II, I	25 —
Adjunkt <i>Tryde</i> : Geografi, Naturhistorie, Fri- haandstegning	30 —
Adjunkt <i>Brøndsted</i> : Latin IIIS og IIS, Dansk III og II, Historie IVS og IIF.....	25 —
Adjunkt <i>Aasted</i> : Matematik og Regning III, I, IF, Geom. Tegning IIIR, Naturlære IVR, Skrivning I, IIF og IF	28 —
Konst. Lærer <i>Markussen</i> : Tysk og Engelsk...	33 —
Timelærer, Lærer <i>Jensen</i> : Religion I, IIF, IF	7 —
„ Organist <i>Madsen</i> : Sang.....	4 —
„ Sergeant <i>Haslund</i> : Gymnastik	12 —
„ Politibetjent <i>Lundt</i> : „	8 —

I Kursus'et har Timerne været fordelte som følger:

Rektor <i>Koefoed</i> : Latin i VI og V.....	8 T.
Adj. <i>Andersen</i> : Naturlære V	3 —
— <i>Selchau</i> : Fransk og Engelsk VI og V, Old- nordisk V	11 —
— <i>Ølgaard</i> : Dansk, Religion og Historie VI og V	6 —
— <i>Brøndsted</i> : Græsk VI og V	8 —
— <i>Aasted</i> : Naturlære VI.....	3 —
Konst. Lærer <i>Markussen</i> : Oldnordisk VI	1 —

Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede i de forskjellige Fag og Klasser:

Dansk.

VI Kl. Den danske Literaturs Historie fra Oplysningstiden indtil vore Dage efter Øllgaards Literaturhistorie; der er i Aar dvælet udførligst ved Tidsrummet 1800—25. Det tidligere gennemgaaede Pensum er repeteret. Der er læst Digterværker eller de i Sigurd Müllers Haandbog optagne Brudstykker af alle mere fremragende Forfattere dels af Eleverne hjemme efter Lærerens Anvisning og dels i Timerne. Af Holberg er læst: „Erasmus Montanus“ og „Maskeraden“, og af Øhlenschläger: „St. Hansaften Spil“, „Hakon Jarl“ og „Axel og Valborg“. Digterterne efter Dorph. Svensk efter Hammerichs Læsestykker i Slutningen af Skoleaaret. Omtrent hver 14de Dag er der skrevet en Stil over Æmner, hentede fra Historien og Literaturen eller fra de almindelige Livsforhold i den udvortes eller sjælelige Verden.

V Kl. Den danske Literaturs Historie fra Oplysningstiden indtil vore Dage efter Øllgaards Literaturhistorie. Der er dvælet udførligst ved Tidsrummet 1800—25. Digterterne efter Dorph. To Stile om Maanedene.

IV stud. Kl. Oplæsning af Digterværker. Øvelse i Oplæsning i Poesi. Tre til fire Stile om Maanedene, hvortil Opgaverne have været snart af friere Natur, snart støttende sig til et af Skolens Fag og snart hentede fra et læst Digterværk.

IV Realkl. Kendskab til den danske Literaturs Historie, særlig fra Holberg til den nyere Tid, er givet gennem mundtlig Meddelelse og dels efter Øllgaards Literaturhistorie. Udvalgte Stykker af danske Forfattere efter Otto Borchsenius' og Winkel Horns danske Læsebog for Skolernes mellemste og højere Klasser. Af Holberg er læst „Jacob von Thyboe“ og „Jeppe paa Bjerget“, og af Øhlenschläger „Væringerne i Miklagård“. Fremdeles er der læst følgende Værker: et Brudstykke af „Kjærlighed uden Strømper“, af Ewalds

„Liv og Levned“, Virtuosen, de tre Helligaftener, Søstrene paa Kinnekullen, Soldaterløjer og min Onkels Tømmerplads. En Time om Ugen er anvendt til Analyse og Indøvelse af Sproglæren. 1 Stil om Ugen, dels Gengivelse af et Digtværk eller af Fortællingen i et oplæst fortællende Digt, dels Fremstillinger, hentedede fra hvad der er læst i andre Skolefag, dels selvstændige Skildringer og Beskrivelser. Den græske Mytologi efter Dorph med Benyttelse af Billederne i Blochs og Sechers Haandbog i den græsk-romerske Mytologi. — Hver Uge Øvelse i Oplæsning af Poesi.

III Kl. Af Realisternes og de studerendes 2 Fællestimer er den ene anvendt til at gennemgaa de danske Stile og den anden til Læsning af dansk Literatur. Der er læst Øhlenschläger (Hakon Jarl), Blicher (en Stranding ved Vesterhavet), Paul Møller (den krøllede Frits), Hauch (Æren tabt og vundet) og Robert Fulton). Af de samme Forfattere er læst Digtene og Brudstykkerne i Læsebogen.

Klassens Realister har haft 2 Timer sammen med IVR, af hvilke den ene er anvendt til Analyse og græsk Mytologi; i den anden er læst de samme Værker af danske Digtere fra Holberg til Øhlenschläger, som IVR har læst.

II Kl. Oplæsning og Analyse efter Borchsenius' og Winkel-Horns Læsestykker. Den nordiske Gudelæres Hovedmyther. En ugentlig Hjemmestil af fortællende, beskrivende eller lettere ræsonnerende Indhold.

I Kl. Oplæsning, Analyse, Gjenfortælling efter Sigurd Müllers Læsebog. En Del Digte i samme Bog lærte udenad efter først at være gennemgaaede og forklarede paa Skolen. En ugentlig Hjemmestil af fortællende eller lettere beskrivende Indhold.

II fælles Kl. Joakim Larsens Læsebog 2den Del, 1ste Afdeling, er benyttet til Oplæsning og Analyse.

To Stile om Ugen, dels efter Diktat, dels Gjenfortælling. Nogle Digte ere lærte udenad.

I fælles Kl. Dansk Læsebog for de lavere Klasser, udgiven af Funch, Røgind og Warburg, er benyttet til Øvelse i Oplæsning, Genfortælling og Analyse. Ordklasserne og Sætningsdelene ere indøvede. Flere Digte ere lærte udenad.

Oldnordisk.

VI Kl. Wimmers Læsebog S. 74—107 (Versene forbigaade) og Hoff og Hoffory's Læsestykker II. Til Examen opgives det i Wimmers Læsebog læste samt Hoff og Hoffory S. 1—25 (inclusive).

V Kl. Wimmers Læsebog S. 1—14, 26—35, 41—52, 63—73. Det nødvendige af Formlæren.

Latin.

VI Kl. Cic. Cato major. (23 capp.) Disp. Tusc. lib. I. (49 capp.) 4de Bog af Verrinerne cap. 1—33; Seneca de providentia, regnet til 16 capp. Livius 21de og 25de Bog. Virgil 1ste Bog v. 1—520, 4de Bog. Horats 1ste og 2den Bog af Oderne; 1ste og 2den Bog af Brevene. Carmina selecta: Catull 1, 3, 4, 6, 8, 12. Tibull 2 og 3, Properts 1 og 3, Ovid 1, 2, 3, 9. Lucan 1. (v. 885.)

Heraf opgives: Cicero Cato major, Disp. Tusc. 1—30. 4de Bog af Verr. 1—20. Seneca de providentia. Livius 21de Bog 1—53. Virgil 1ste Bog v. 1—520. Carmina selecta Catull 1, 3, 4, 6, 8. Tibull 2. Properts 1 og 3. Ovid 1, 2, 9. Lucan 1. (717 v.) Horats 1ste og 2den Bog Oder, Breve 1ste Bog 1, 2 og 7, 2den Bog 1 og 3. Ext. 22de Bog af Livius.

V Kl. Livius 21de Bog. Cicero: Cato major, 4de Bog af Verrinerne Cap. 1—33. Virgils Æneide 1ste Bog. Horats's Oder, 1ste og 2den Bog.

III stud. Kl. Ciceros Tale for Sex. Roscius, de 60 første §§. Wellers lat. Leseb. aus Livius: S. 127

—139. Blochs Udvalg af Ovid: Deucalion 1—156. Moduslæren fra nyt; Form- og Kasuslæren repeteret (Madvig). Iversens Stiløvelser til Hjemmestile (1 om Ugen) og mundtlig Stil paa Skolen (1 à 2 Timer om Ugen).

II stud. Kl. Wellers lat. Leseb. aus Livius 1—30. Kasuslæren fra nyt; Formlæren repeteret. Iversens Stiløvelser brugt til Hjemmestil (1 om Ugen), Gennemgang og mundtlig Stil paa Skolen (c. 2 Timer om Ugen).

I stud. Kl. Forchhammers Læsebog. Wellers Lateinisches Lesebuch: de 4 første Sider. Madvigs Formlære.

Græsk.

VI Kl. 1. (Svarende til 200 cpp. af Herodot): Herodot I, 26—97, undtagen cpp. 56 (fra Midten), 57, 58, 61, 72, 73, 74, 93, 94; og IX, 25—50; det er 63 + 26 cpp. af Herodot. Thukydid II, 1—34 (noget af c. 15 er oversprunget). Plutarkhs Aristides, regnet til 78 herodotiske cpp. 2. (Sv. t. en Bog af Xenof.'s Memor.): Platos Kriton. Xenofons Memorabilia III, c. 1—6. 3. Platos Sokrates' Apologi. 4. (Sv. i Omfang til de „olynth. Taler“): Lukians Timon. 5. (Sv. t. 3500 homeriske Vers): Homers Odysse XIX—XXIII α : 2305 Vers. Sofokles's Elektra; deraf er overspr., mest i de lyriske Partier, V. 137—253, 489—501, 686—695, 836—870, 1058—1096, 1232—1287, 1384—1397 (Schneidewin-Naucks Udgave 1858), foruden et Par Enkeltheder hist og her, α : overspr. i alt 177 Vers. Det hele er dog oversat for Disc. i Sammenhæng; og til Sammenligning er Æskhylos' Khœforoi oplæst for dem i Oversættelse. Græsk Literaturhistorie og Mytologi efter Tregders (Sechers) Bøger, i Udvalg; Kunsthistorie efter Billedfremvisning og Lærerens Meddelelser; „Antikviteter“ efter R. Christensen med de nu nødvendige Berigtigelser. Til Grammatik og Syntax benyttes Bergs og Hudes Bøger.

V Kl. Herodot I, 65—97 (undtag. cpp. 72—4, 93—4). Thukydid II, 1—34 (overspr. som VI). Plato: Sokr.' Apol. og Kriton. Lukians Timon. Homers Odysse XXI, fra V. 269, XXII, XXIII; Iliad. I, til V. 303. Bifagene sammen med VI.

IV stud. Kl. Levy og Velschow, gr. Læsebog S. 11—20, 87—96. Lysias or. XII § 4—26; XIII, 1—48; XIX, 1—27. Homers Odyssee XIII V. 1—97, 113—125, 187—440. XIV V. 1—4, 29—320. Tilsammen c. 650 Vers.

III stud. Kl. Bergs Forskole. Levy og Velschow, S. 1—10; 63—70. Weilbachs Formlære.

Tysk.

IV stud. Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for d. h. Kl. S. 82—96, 107—147, 188—215 = 95 Normalsider, samt af Schillers die Jungfrau v. Orleans Prologen og 1ste Akt = 32 Sider Poesi. Kursorisk Læsning og Hjemmelæsning i Læsebogen, Schillers die Jungfrau og Walter Scotts Ivanhoe (deutsch v. Rando). Iversens Grammatik.

IV Realkl. Som de studerende. Desuden læst i Læsebogen S. 52—77 og repeteret S. 1—52 = 88 Sider og c. 12 Sider Poesi (de i denne Bog optagne Digte af Lichtwer, Wieland, Herder, Claudius og Bürgers der Kaiser und der Abt. Fra foregaaende Aar læst Simonsens Læsebog for Melleml. 152—194 = 42 S. og de i Kaper og Simonsens Læsebog optagne Digte af Schiller: Der Handschuh og der Taucher = 6 S., ialt 225 Sider Prosa og 50 Sider Poesi.

Til Examen opgives: Simonsens Læsebog f. d. h. Kl. S. 1—67, 82—96, 107—119, 125—147 = 125 Sider Prosa og af Schillers die Jungfrau: Prologen og 1ste Akts 4 første Scener, samt de i Læsebogen optagne Digte af Lichtwer, Wieland, Herder, Claudius og Bürgers der Kaiser und der Abt = 28 Sider Poesi.

III Kl. Kaper og Simonsens Læsebog f. d. h. Kl.

fra S. 1—36, 349—352 og af Schillers die Jungfrau v. Orleans Prologen og 1ste Akt (S. 5—40). — De studerende repeterer dog ikke det hele Pensum Poesi. — Formlæren og Syntaxen 1., 2. og 5. Kapitel.

Realisterne desuden mundtlig Stil og særskilt Repetition af en Del af Poesien.

II Kl. Simonsens Læsebog f. Melleml. S. 93—115, 128—144, 149—165, samt af Schillers Maria Stuart 1ste Akts 1ste, 2den og 3dje Scene. Formlæren. Realisterne mundtlig Stil.

I Kl. Simonsens Læsebog S. 48—93. Formlæren til Kapitel 16. Realisterne mundtlig Stil.

II fælles Kl. Geils Vejledning i det tyske Sprog S. 86—173 (fjerde Afsnit) med mange Forbigaaelser baade i de danske og tyske Stykker. Det tilsvarende af Grammatiken. Enkelte Stile.

I fælles Kl. Geils Vejledning S. 50—86.

Fransk.

VI Kl. Thiers, Marengo. Souvestre, un Philosophe sous les toits, sidste Halvdel. Coppée, le luthier de Cremona. Racine, Esther, de to sidste Akter. To Stile ugentlig efter Larpents og Jungs Bøger. Det nødvendige af Syntaksen samt Formlæren repeteret (Pios Grammatik).

V Kl. Mignet, hist. de la révol. fr. (Velh. & Klas.) S. 44—56, 89—105, 117—138, 152—167, 169—189, 208—221, 230—261. Racine, Athalie. Det nødvendige af Syntaksen læst efter Pios Bog. To Stile ugentlig efter Giedes Stiløvelser.

IV Kl. Cohen og Kaper fr. Læsest. S. 83—133, 164—191 = c. 100 norm. S. Realisterne tillige S. 43—63 = 25 norm. S. I tidligere Aar er læst: Galland: Aladdin S. 1—104 (Velh. & Klas.) og Michaud: Croisade S. 115—124, 153—224 (Velh. og Klas.), til sammen 150 norm. S. Som Hjemmelæsning prøvet

paa Skolen c. 50 Sider af Cohen og Kaper. 1 kort Stil ugentlig.

III Kl. Pio. Læsebog f. Melleml. S. 69—78, 99—103, 145—149. Michelsens Stiløvelser, 1ste Afd., dels mundtlig, dels skriftlig.

II Kl. Samme Læsebog S. 1—12, 14—17, 22—26, 32—57, 90—99. Øvelser fra Dansk til Fransk som i *III Kl.* Formlæren efter Pios Grammatik.

I Kl. Listovs Elementarbog, 1ste Afd., S. 70—94; 2den Afd. S. 1—35. Den regelmæssige Bøjning samt de forekommende Former af uregelmæssige Verber.

II fælles Kl. Pios Lærebog for Begyndere forfra til Stk. 60. Den regelmæssige Bøjning er lært.

Engelsk.

VI Kl. Sommerfeldt, Nyeste engelske Forfattere, S. 35—55, 88—105, 111—123, 137—147, 170—182, 195—210 = 85 S. eller 130 norm. S. I *V Kl.* var læst Goldsmith, History of England (Velh. og Klas.) S. 67—97, 99—130, 143—146 = 40 norm. S.

V Kl. Listovs Elementarbog. Dickens, A Child's History of England S. 1—50, 61—67. Løkkes kortf. Grammatik.

IV Realkl. Yonge, Kings of England S. 50—200 = 140 Normalsider. Løkkes Læsebog S. 36—66 og 74—88 = 50 S. Bojsens Digte S. 26—59 = 25 S. Fra foregaaende Aar læst Yonge 5—50 og 240—296 = 90 S. samt Bojsen 1—25 = 20 S., ialt 325 S.

Til Examen opgives: Yonge 50—140, Løkke 36—66 og 74—88. Bojsen 26—59, ialt 158 S. Ugentlig Version. Cursorisk Læsning i Yonge og Løkke.

III Realkl. Yonge, Kings of England S. 5—102, Bojsens Digte 1—25. Løkkes Grammatik. Ugentlig Version.

II Realkl. Listovs Ledetraad 2den Afdeling fra S. 8 ud. Listovs Læsebog 1ste Afdeling til S. 32. Formlæren. Mundtlig og skriftlig Stil.

I Realkl. Listovs Ledetraad 1ste Afdeling og af 2den Afdeling til S. 8. Løkkes Grammatik til S. 73.

Religion.

VI og V Kl. Kirkens Historie i Oldtiden og Midaldalderen gennem Foredrag og Examinatorier.

III Kl. Det nye Testamente er repeteret efter Assens Bibelhistorie, som nyt er læst Bjergprædikenen og fra Jesu femte Ophold i Jerusalem ved Paaskefesten. Flere udvalgte Stykker af de fire Evangelier og af Apostlenes Gerninger ere gennemgaaede og læste. I Lærebogen er der dvælet udførligst ved Læren om Sakramenterne, medens den hele er repeteret. Der er givet en Forklaring af Kirkeaaet og Gudstjenestens Gang.

II Kl. Assens Bibelhistorie: 8de Afsnit af det gamle Testamente og det nye Testamente indtil Herrens Indtog i Jerusalem. Balslevs Lærebog: De tre Trosartikler og Fader vor. Det nye Testamente er oftere benyttet, og flere bibelske Fortællinger, der ikke ere medtagne i Bibelhistorien, ere læste efter det.

I Kl. Assens Bibelhistorie: 1—7 Afsnit (Fra Skabelsen indtil Jøderne under Alexander d. store). Balslevs Lærebog: Første Hovedstykke (de 10 Bud og Synden). Salmer.

II fælles Kl. Christen Møllers Bibelhistorie: Det nye Testamente. Balslevs Lærebog: De 10 Bud og Synden med et Udvalg af Skriftsteder. Salmer.

I fælles Kl. Samme Bibelhistorie: Det gamle Testamente. Balslevs Lærebog: De 3 Trosartikler, Fader vor, Daabens og Alterens Sakramenter. Salmer.

Historie.

VI Kl. Thrige: Nordens Historie. Bloch: Middelalderen, nyere og nyeste Tid (med en Del Tilføjelser).

V Kl. Thrige: Nordens Historie fra 1660 til vore

Dage. Bloch: Middelalderens Historie samt den nyere Historie fra Revolutionen til vore Dage.

IV stud. Kl. Grækernes og Romernes Historie til Kejsertiden (Thrige.)

IV Realkl. Det hele Pensum efter Blochs Historiebøger.

III Kl. Blochs Bøger: Fra Luther indtil den franske Revolution. I Nordens Historie fra 1523—1792.

II Kl. Brickas Lærebog: Fra Reformationen til Revolutionen (II Del S. 1—166.)

I Kl. Lærebog i Historie i fragmentarisk Fremstilling af Georg St. Bricka: I Del S. 35—131 (fra Perserkrigene til Reformationen.)

II fælles Kl. Samme Bog II Del (Nordens Historie) S. 67—172.

I fælles Kl. Samme Bog, II Del, S. 1—67.

Geografi.

IV Kl. Det hele Pensum efter Granzows Geografi Nr. 2.

III Kl. Europa fra Holland (S. 57—85) efter P. Dahlbergs større Lærebog i Geografi.

II Kl. Europa fra Holland og Asiens Naturforhold (S. 57—96) efter samme Bog.

I Kl. Europa til Holland (S. 19—57) efter samme Bog.

II fælles Kl. Europa fra Alperne, Asien, Afrika, Amerika og Australien efter Dahlbergs mindre Lærebog i Geografi. (S. 27—52.)

I fælles Kl. Europa efter Dahlbergs mindre Lærebog i Geografi (S. 6—33.)

Naturhistorie.

IV Kl. Det hele Pensum efter Lützens Begyndelsesgrundene i Dyreriget's Naturhistorie og Strøms Begyndelsesgrundene i Plantelæren.

III Kl. Zoologi: Mennesket og Pattedyrene til Havdyrene (S. 1—50) efter samme Bog. Botanik: De frikronbladede og enkimbladede Blomsterplanter (S. 40—67) efter samme Bog.

II Kl. Zoologi: Ormene og Bløddyrene (S. 228—271) efter Lützens Begyndelsesgrundene. Botanik: Blomsterplanterne til de kronløse (S. 41—80) efter Grønlunds Lærebog i Botanik.

I Kl. Zoologi: Leddyrene til Krebsene (S. 173—216) efter samme Bog. Botanik: Planternes ydre Former (S. 1—39) efter samme Bog.

II fælles Kl. Pattedyrene fra Rovdyrene, Fugle og Krybdyr (S. 50—138) efter samme Bog.

I fælles Kl. Pattedyrene (S. 1—71) efter samme Bog.

Mathematik og Regning.

IV Kl. Julius Petersens Aritmetik og Geometri. Krogh-Jensens Konstruktionsopgaver. Hjemmeopgaver 2 Gange ugentlig. IVR Knud Christensens Regnebog.

III Kl. Samme Lærebøger: Aritmetik II S. 1—48. Geometri S. 39—63. Ugentlige Hjemmeopgaver. IIIR Krogh-Jensens Konstruktionsopgaver. Knud Christensens Regnebog.

II Kl. Samme Lærebøger: Aritmetik I S. 37—70. Geometri S. 10—27. Regning efter Hansens Regnebog III. Hjemmeopgaver.

I Kl. Samme Lærebøger: Aritmetik I S. 1—40; 90—94. Geometri S. 1—10. Regning efter Hansens Regnebøger II og III.

II fælles Kl. De 4 Regningsarter med Brøk efter Hansens Regnebog II.

I fælles Kl. Hansens Regnebog I. Tabeller og Hovedregning.

Naturlære.

VI Kl. K. Prytz: Naturlære. Jørgensen: Astro-nomi.

V Kl. K. Prytz' Naturlære: S. 1—156. Jørgensens Astronomi: S. 1—74.

IV Realkl. K. Prytz: Naturlære.

III Sm. og R. Samme Lærebog: S. 128—229.

Resultatet af Riffelskydningen, hvori VI, V og IV Kl. have deltaget, har været følgende:

Antal Skytter	Afstand i Alen	Antal			Points	
		Skud	Points	Træff.	Total-Sum	Gjen-snit
8	100	26	65	24	89	3,4
8	200	40	87	36	123	3,1
13	300	63	127	54	181	2,87
		129	279	114	393	3,00

Kricketspillet

Elever i Skolens 4 øverste Klasser har i et Antal af 19 deltaget i Kricketspillet og som Regel spillet 3 Gange om Ugen. Der har ikke kunnet føres Tilsyn med Spillet, og der har heller ikke været afholdt noget Præmieboldspil, da Kricketklubben ingen Penge-midler har at raade over.

Gymnastik- og Sanginspektøren inspicerede Undervisningen i Gymnastik og Sang henholdsvis den 19de og 25de Juni.

IV. Lærerne.

Under 10de Juni d. A. har det behaget H. M. Kongen at udnævne hidtilværende Adjunkt her ved Skolen *Selchau* til Overlærer ved Nykøbing Katedralskole. Overlærer *Selchau* har virket her ved Skolen siden Januar 1875, og Skolen bringer ham gennem disse Linier sin Tak for 16 Aars dygtig, omhyggelig og pligtro Virksomhed.

V. Videnskabelige Samlinger.

1. Skolebiblioteket.

Tilsynet med Biblioteket og Udlaanet er overdraget Adjunkt *Tryde*, der i Reglen vil være tilstede i alle Frikvartererne ved Timeskiftet og desuden om Lørdagen Kl. 2—3. Forøvrigt vil ogsaa Bøger kunne faas til Laans ved skriftlig, med Laanernes Navn underskreven Henvendelse til Skolen.

2. Discipelbiblioteket.

har i Aarets Løb modtaget følgende Tilvæxt:

Taine: Jakobinernes Ledere.

Brøndsted: Curtius.

Jerome K. Jerome: Tre Mand i en Baad.

Illustreret Tidende.

„ Familiejournal.

3. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget med en Del større og mindre Glas.

4. Den fysiske Samling

har ikke modtaget nogen Forøgelse.

VI. Skolebeneficier.

Følgende Disciple have i Aar haft:

1. Fri Undervisning: 1. C. Th. V. Nielsen. 2. E. Jespersen. 3. H. K. Lohmann. 4. F. A. Høst. 5. A. P. Lund. 6. L. P. Olsen. 7. O. H. K. Bille. 8. H. J. Westh. 9. Th. E. Kofod. 10. H. O. E. Jørgensen. 11. I. Rønne. 12. J. C. Ejlertsen. 13. C. V. Müller. 14. C. A. Scheibye. 15. J. A. Westh. 16. H. M. Kofod. 17. S. A. Bech. 18. J. Olsen. 19. H. N. Bjørnsen. 20. A. E. Balsløw. 21. H. P. Kofod. 22. Kn. Petersen. 23. T. M. Sommer. 24. I. Kure. 25. H. V. Platen. 26. A. G. C. Haslund. (15 Studerende, 10 Realister, 1 af IIF.)

2. Undervisning for nedsat Betaling: 1. A. C. L. M. Schack. 2. H. Tobiassen. 3. C. Didriksen. 4. A. O. A. Andersen. 5. C. I. Christensen. 6. I. P.

I. Hansen. 7. E. Colberg. 8. E. S. Gad. 9. H. P. Bidstrup. 10. A. Sonne. 11. A. I. Larsen. 12. P. I. Jeppesen. 13. A. A. F. Kofod. 14. Th. Kofod. 15. A. F. L. Andersen. 16. K. Espersen. (4 Studerende, 7 Realister, 5 af IIF.)

Desuden have Disciplene V. og O. Selchau havt ekstraordinære Gratistpladser som Sønner af en af Skolens Lærere.

Reglerne for Uddeling af de ordinære Fripladser ere følgende:

Af Skolens Disciple kan i det højeste en Tredjedel nyde fri Undervisning; dog kan en Friplads deles imellem to Disciple saaledes, at hver af dem faar en halv. For at en Discipel kan komme i Betragtning ved Uddelingen, er det nødvendigt, at han har været i det mindste et Aar i Skolen, at hans Flid og Opførsel er tilfredsstillende, og at hans Forældres eller Forsørgeres Trang er bekræftet ved paalidelig Attest. Hvert Aar i September indsendes fra Skolen et Forslag om Fripladsernes Fordeling for det følgende Aar (Oktb.—Septbr.), men den endelige Bestemmelse afhænger af Ministeriet. For de Disciple, som allerede i det forløbne Aar have havt hel eller halv Friplads, behøver ingen ny Uformuenhedsattest at indsendes, med mindre det udtrykkelig er bleven forlangt; dog vil ingen Discipel komme i Betragtning til at beholde Friplads, naar han ikke vedbliver at være værdig og trængende dertil. Men naar en Discipels Forældre eller Værger ønske at erhverve ham dette Gode, maa de i August Maaned indsende Uformuenhedsattester, undertegnede af en eller flere bekjendte og troværdige Mænd og bekræftede af Øvrigheden eller Sognepræsten. Hertil benyttes trykte Blanketter, som paa Forlangende ville blive udleverede fra Skolen.

Den Skolen tillagte Portion af det Molkteske Legat nydes af Discipel af VI Kl. V. Olivarius.

Det Stampeske Legat (100 Kr.) blev af Biskoppen over Sjællands Stift tildelt Student O. P. Madsen, dimitteret fra Skolens Artiumskursus 1890.

I Kursus'et have P. K. Stibolt, G. C. Bjørnsen og P. T. I. Funch faaet en Understøttelse af Kommunitets Midler til Skolebetaling.

VII. Udtag af Skolens Regnskab for Finansaaret 1890 — 91.

Indtægt.

Kassebeholdning fra 1889—90	2452 Kr. 50 Ø.
Forpagtningsafgift af Skolens Jorder	245 — 00 —
Renter af Kgl. Obligation	56 — 00 —
" " Østifternes Kreditforen. Obligationer	80 — 00 —
" " Panteobligationer	176 — 88 —
Afdrag paa	32 — 12 —
Skolekontingenter	4477 — 25 —
Anden Ingtægt	940 — 83 —
Tilskud fra den almindelige Skolefond	60400 — 39 —
Indeholdt til Dækning af Præmier for Lærere .	1836 — 58 —
Renter af deponerede Effekter	35 — 00 —
Summa	70732 Kr. 55 Ø.

Udgift.

Indsat i Bornholms Sparekasse	32 Kr. 12 Ø.
Tilbagebetalte Skolpenge	12 — 00 —
Lønninger med Sædomskrivningstill. til Lærere	17045 — 99 —
Honorar for Inspektion og Tilsyn med Saml. ..	300 — 00 —
Løn til Pedellen	550 — 00 —
Lønningstillæg til Lærere	2805 — 00 —
For Timeundervisning	2862 — 00 —
Pensioner	1715 — 00 —
Bibliotek og videnskabelige Apparater	695 — 69 —
Bygningers Vedligeholdelse	350 — 46 —
Hovedstandsattælsel og Nybygninger	33403 — 06 —
Lejeudgifter	130 — 00 —
Inventariets Vedligeholdelse	3786 — 04 —
Brændsel og Belysningsforbrødenheder ..	683 — 11 —
Skatter og Afgifter	123 — 69 —
Regnskabsføringen	400 — 00 —
Forskellige løbende ekstraordinære Udgifter:	
b) Rengøring	300 — 00 —
c) Protokoller m. m.	282 — 99 —
d) Programmer og Skolehøjtideligheder ..	344 — 32 —
e) andre Udgifter	95 — 52 —
Til Undervisning i Skydevaabens Brug	29 — 30 —
Præmier for Lærere	1836 — 58 —
Renter af deponerede Effekter	35 — 00 —
Summa	67817 Kr. 87 Ø.
Kassebeholdning d. 31te Marts 1891	2914 — 68 —

Balance 70732 Kr. 55 Ø.

Kursus'et har modtaget et Tilskud af 2000 Kr. fra Staten 300 Kr. fra Rønne Kommune og 300 Kr. fra Bornholms Amsraad. Den samlede Udgift har været 3100 Kr.

VIII. Om Fordringerne ved Optagelsen i Skolens 1ste fælles Klasse.

Ved Optagelsen i 1ste fælles Klasse fordres, at Eleven kan læse rent og tydeligt og skrive et let Stykke efter Diktat uden altfor grove Stavefejl; at han kan regne de 4 Regningsarter i ubenævnte Tal med nogenlunde Færdighed og Hurtighed (Tabellerne); at han kender det vigtigste af den gamle Pags Historie, de 10 Bud, Fædervor, de 3 Troesartikler; endvidere, at han har lært Danmarks Geografi efter en ganske kort Bog og Landkortet og kan orientere sig paa et Evropas Kort (Have, Lande, Hovedstæder) helst efter mundtlig Indøvelse; desuden maa han gerne kende lidt til Fædrelandets Sagn- og Oldtids-historie, ogsaa helst efter mundtlig Meddelelse.

Kendskab til fremmede Sprog (Tysk), Naturhistorie eller Færdighed i Tegning forlanges aldeles ikke.

Saaledes som Forholdene efterhaanden have udviklet sig, er det baade for studerende Disciple og Realister — navnlig for de sidste eller i det hele for dem, der snart efter deres Konfirmation gaa over til praktisk Virksomhed — af stor Vigtighed at kunne naa en Afslutning (4de Kl. Hovedexamen eller almindelig Forberedelsesexamen) i 15 Aars Alderen eller senest med det fyldte 16de Aar, og Skolen griber derfor kun meget nødig til at lade en Discipel blive Oversidder i de lavere Klasser. Naar dette alligevel undertiden sker, ligger Grunden gerne altid i, at vedkommende Discipel ikke kan følge med i dansk Stilskrivning og Regning. Skolen retter derfor den indstændige Anmodning til dem, der beskæftige sig med at forberede Smaadrenge til Optagelse i Skolen, at de lægge saa stor Kraft som mulig paa at bibringe Eleverne den ovenfor forlangte Færdighed i disse to Fag og i de andre saa vidt mulig undgaa Brugen af vidtløftige Lærebøger og Udenadslæren af disse i Hjemmet.

Skolebetalingen er i 1ste fælles Kl. 12 Kr. Kvar-talet, i de øvrige Klasser 18 Kr.

Examen 1891.

Den skriftlige Examen baade forAfgangskandidaterne og Skolen afholdtes i Dagene d. 10., 11., 12. og 13. Juni. Mundtlig Examen afholdes efter følgende Skema:

*Syngesalen.**IV Kl. Læseværelse.*

	Torsdag
Kl. 8—9. V. Dansk.	Kl. 8—11. II. Aritmetik.
— 9—10. V. Oldnordisk.	— 12—2. IF. Regning.
— 11—1. IIS. Latin.	
	Fredag
— 8—11. III. Fransk.	— 8—11. I. Matematik.
— 12—1. V. Historie.	— 12—2. IIF. Regning.
	Lørdag
— 8—10. IS. Latin.	— 8—11. II. Geometri.
— 4—6. III. Historie.	— 12—2. IF. Geografi.
	Mandag
— 8. IVS. Græsk.	— 8—11. III. Aritmetik.
— 1—2. V. Engelsk.	— 12—1. V. Naturlære.
	Tirsdag
— 8. IVS. Fransk.	— 8—11. III. Geometri.
— 12—1. V. Fransk.	— 12—2. IIIR. Naturlære.
	Onsdag
— 8—10. V. Latin.	— 8. IV. Geografi.
— 12—1. V. Græsk.	
	Torsdag
— 8. IVS. Latin.	— 8. VI og IVR. Naturlære.
— 5. VI og IVR. Historie.	— 10. IVR. Matematik.
	Fredag
— 8. VI. Latin.	— 8. IVS. Matematik.
— 5. VI. Græsk.	
	Lørdag
— 8. VI. Fransk.	— 8. IVR. Dansk.
— 10. IVR. Fransk.	— 10. VI. Dansk og Oldn.
— 2. VI og IVR. Engelsk.	— 2. IVS. Historie.
	Mandag
— 8. IV. Tysk.	— 8—10. III. Religion.

*1ste Kl. Læseværelse.**Naturklassen.*

2den Juli.

1. 9—10^{1/2}. IIIR. Dansk.
4—6. IIF. Fransk.

Kl. 4—6. IF. Tysk.

7de Juli.

1. 8—10. IIR. Dansk.
4—6. IIIS. Græsk.— 8—10. IF. Naturhistorie.
— 12—2. I. Tysk.

9de Juli.

1. 8—10. IR. Engelsk.
12—2. IIF. Historie— 8—10^{1/2}. III. Naturhistorie
— 12—2. IIIR. Engelsk.
— 4—6. I. Naturhistorie.

11de Juli.

1. 8—10. II. Religion.
11—1. I. Historie.— 8—10. IIF. Tysk.
— 12—2. IF. Religion.

13de Juli.

1. 8—10^{1/2}. I. Dansk.
12—2. II. Tysk.— 8—10. II. Naturhistorie.
— 12—2. I. Geografi.

15de Juli.

1. 8—10. IIF. Dansk.
11—1. IF. Dansk.— 8—10^{1/2}. III. Tysk.
— 4—6 II. Fransk.

17de Juli.

1. 8—10. IIIS. Latin.
11—1. I. Fransk.— 8—10. II. Geografi.
— 12—2. IIF. Religion.

19de Juli.

1. 8—10. II. Historie.
11—1. III. Geografi.— 8—10. IIF. Naturhistorie.
— 11—1^{1/2}. IIR. Engelsk.

21de Juli.

1. 8—9^{1/2}. IF. Historie.
11—1. I. Religion.— 8. IVS. Naturhistorie.
— 11. IVR. Naturhistorie.

23de Juli.

1. 8—10. IIF. Geografi.

Mandagen den 13de Juli Kl. 11 prøves de til Optagelse i Skolen indmeldte Disciple.

Den 14de Juli Kl. 11 bekendtgøres Prøvernes Udfald.

Onsdagen den 19de Avgust Kl. 11 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekendtgørelsen af Udfaldet indbydes alle, der have Interesse for Skolens Gerning.

Rønne højere Realskole, den 25de Juni 1891.

Koefoed.

1891.